



“EM FA MÉS POR LA GANA QUE LES BOMBES”

Eduarda Alventosa Gómez

Vaig néixer a Barcelona l'any 1932. Jo no recordo quan va esclatar la guerra, perquè només tenia quatre anys, però sé que ens van portar a un poblet de València, a Alcàntara. Jo vaig anar amb una tia meva, la meva germana amb una altra, i el meu germà amb una altra. Estàvem repartits amb diversos familiars.

A Barcelona es van quedar el meu pare, la meva germana gran i la meva mare, que anava i venia. El meu pare, com que venia de València, no tenia ofici, era llaurador, i treballava a Barcelona.

Vam passar molta gana, nosaltres. A mi em feia més por la gana que les bombes.

Explicaré com els meus pares van venir a viure aquí a Barcelona. El meu pare era vidu quan es va casar amb la meva mare, i ja tenia dues nenes. Després, amb la meva mare van tenir una nena; als dos, anys un nen, que es va morir al cap de sis mesos; dos anys més tard va tenir una altra nena, i després un altre nen, que també es va morir. Aleshores a la meva mare el cap ja se li anava una mica i aleshores li va sorgir la possibilitat d'anar a Barcelona, on tenia una germana que vivia a la Via Júlia, i es va posar a fer de dida. Va trobar una casa. Faltaven dos mesos perquè naixés el nen, així que durant aquell temps es va conservar la llet, fins que va néixer i el va criar.

El meu pare es va quedar al poble amb les dues nenes que tenia ell i les altres dues que havia tingut amb la mare. Però en un viatge, el meu pare li va dir: “Mira, així no podem continuar, tu aquí i jo allà amb les nenes”. Però aleshores la mare va dir que ella ja havia provat Barcelona, i que ella ja no tornava al poble. I el meu pare li va dir “doncs mira, aquí estem tots”. I es van quedar aquí, a Barcelona. En un principi vivien a la Via Júlia, en unes barraques. El meu pare era molt gran, era de la quinta de la Guerra de Cuba, ara tindria uns 125 anys.

Un cop aquí a Barcelona, vam néixer els tres últims germans. Primer la meva germana, després el meu germà i després jo, que sóc la més petita.

La gana que van passar aquí a Barcelona, no l'haguessin passat si s'haguessin quedat allà, a Alcàntara, perquè almenys terres per conrear i menjar n'hi hagués hagut.

Quan va venir la guerra ens van dur al poble (Alcàntara), i el meu pare es va quedar aquí a Barcelona, treballant. La meva germana gran també, i la meva mare anava i venia.



Recordo més o menys la vida al poble i, la recordo alegre. Jugava, i anava a l'escola.

Quan es va acabar la guerra vam tornar a Barcelona. Vam tardar tres dies per venir de València a Barcelona, en tren. Va ser un viatge d'infern.

A Tortosa el riu l'Ebre, havien tirat el pont, i el tren no podia travessar-lo. Vam haver de fer les mil i una per aconseguir arribar a l'altra banda. Finalment, vam pujar en una barca i ens va portar a l'altre cantó.

Un cop a Barcelona, com que no teníem cèntims per agafar els tramvies, de l'estació de França a casa vam anar caminant. Quan vam arribar-hi, el meu pare ja ni ens coneixia, de bruts que anàvem, després d'aquell llarg i dur viatge.

Durant la guerra jo no vaig passar gana, perquè vaig estar-me al poble. Ara, un cop vam arribar a la ciutat comtal, les coses van canviar.

Jo anava a un col·legi que estava força bé, de monges. Tot i que érem molt pobres, la meva mare va tenir molt d'interès en què tinguéssim coneixement. En aquella època si no podies pagar, no començaves el mes. No hi anaves en tot el mes i ja està. Però una vegada, la monja li va dir a la mare que com és que no hi anàvem, i ella li va dir que no podíem pagar. La monja va dir que tant era, i que hi anéssim igual. Però com que vaig tenir una família molt honrada i molt complidora, potser massa i tot, la meva mare se sacrificava com podia per pagar. Nosaltres vam passar molta gana, perquè ens va tocar un pare gran (quan jo vaig néixer el meu pare tenia 55 anys), que treballava a la terra. El dia que plovia no treballaven, però tampoc no cobraven.

Si d'alguna cosa puc presumir a la vida és de tenir un pare tan honrat, que potser no ho hagués hagut de ser tant. Perquè jo sempre he presumit d'això, però, com em va dir un dia el meu marit, cansat de sentir-me dir que el meu pare era molt honrat: "Mientras haya campos, mis hijos no pasarán hambre". I la veritat és que jo li dono la raó al meu home. El meu pare treballava a la terra, hagués pogut pispar alguna cosa, ja que tanta gana passàvem. Jo no dic que entrés a algun lloc a robar. Però que tu plantis patates, i els teus fills passin gana, és una mica fort. Hagués pogut amagar alguna cosa i anar a buscar-ho de nit. Vam passar molta gana, nosaltres, durant la postguerra. Ens van apuntar a l'Auxilio Social, al carrer Pons i Gallarsa, en uns menjadors. Jo ja tenia 8 anys. Fins i tot m'entren ganes de plorar de pensar-hi. A la part de darrere, quan sobrava menjar, no sé perquè en sobrava, perquè no en donaven més, clar, i veia a la gent gran que hi anava amb un pot i deien: "Écheme un poquito caldo, un poquito caldo, por favor". I em feia molta pena. Jo li tinc més por a la gana que a les bombes, no sé si és perquè no me'n recordo d'elles.



Passar gana és molt dur, i més quan t'agafa en aquella edat que sempre tens gana.

Una vegada el meu pare i la meva mare es van enfadar, i la meva mare se'n va anar al llit. El meu pare ens va donar el "sopar". A mi em va tocar un moniato que era així llarguet, i el vaig agafar i me'n vaig anar al llit. I el meu pare em va dir: "Dónde vas?" I jo, "es que tengo mucho sueño" (deuria tenir uns 8 anys). Jo el que volia era donar-li un trosset de moniato a la meva mare, perquè jo estava molt emmarada, com que era la petita... I ho vaig fer, li vaig portar un tros de moniato a ma mare. L'endemà al matí, quan li vaig preguntar si estava bo, em va respondre: "Ai, mante, si estava duro como una piedra...". Per a mi, aquell tros de moniato era talment com un petit tresor.